

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

• F R A M K R I S T M E N N F R A M •

6 3 Å R G A N G

4. O K T O B E R 1 9 5 1

A V I N N H O L D E T :
NYTT PAVELIG RUNDSKRIV OM ROSENKRANSBØN-
NEN - PROLETARIAT OG KONTEMPLASJON - DIK-
TERENS RELIGJØSE ERFARING - GUDS ELLER KEISE-
RENS? - IDEAL KRISTENDOM - UTENLANDSNYTT
NESTE NUMMER KOMMER 18. OKTOBER 1951.

NR.

35

36

VÅRE KIRKER

Gudstjenester på søn- og helligdager

N. K. K. F.

OSLO

St. Olavs kirke, Akersv. 1.
Sokneprestkontoret, tlf. 41 41 61
(Prestegd. og Biskopen 42 52 87).
Kl. 7: Stille messe.
Kl. 8.15: Fromesse m. preken.
Kl. 9.45: Low Mass. English Sermon.
Kl. 11: Høgmesse m. preken.

St. Hallvarvs kirke, Urtegt. 29.
Soknepresten, tlf. 68 08 68.
Kl. 8: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

St. Dominikus kirke, Neuberggt. 15.
Dominikanerne, tlf. 44 23 24.
Kl. 7.30: Fromesse.
Kl. 10.30: Høgmesse m. preken.

Jesu Hjerter kapell, Nyv. 17, Stabekk.
Soknepresten, tlf. 53 77 35.
Kl. 9.05: Fromesse.
Kl. 10.45: Høgmesse.

Grefsen kapell, Gladsveg 23.
Prestegården, tlf. 37 45 90.
Kl. 9.30: Høgmesse.

Vår Frue Villas kapell,
Montebello, Smestad.
Prestegården, tlf. 55 81 21.
Kl. 8.30: Høgmesse.

HALDEN:

St. Peter kirke, Kr. V.s pl. 1.
Soknepresten, tlf. 1168.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

HAMAR:

St. Torfinn kirke, Torggt. 113.
Soknepresten, tlf. 1751.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HAUGESUND:

St. Josef kirke, Haraldsgt.
Soknepresten, tlf. 3195.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 11: Høgmesse.

HØNEFOSS:

St. Theresia kirke, Vesterntangen.
Soknepresten, tlf. 266.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

KRISTIANSAND S.:

St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3.
Soknepresten, tlf. 4225.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

LILLESTRØM:

Søndag 14. oktober kl. 11: Sang-
messe med preken.

PORSGRUNN:

Vor Frue kirke, Sverresgt.
Soknepresten, tlf. 644.
Kl. 7.45: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

STAVANGER:

St. Svithun kirke, Dronningsgt. 8.
Soknepresten, tlf. 25534.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

ARENDAL:

St. Franciskus kirke, Tyholmen.
Soknepresten, tlf. 2209.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.45: Høgmesse.

BERGEN:

St. Paul kirke, Christiesgt. 16.
Soknepresten, tlf. 15 410.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

DRAMMEN:

St. Laurentius kirke, Cappelens gt. 1.
Soknepresten, tlf. 2019.
Kl. 8.30: Fromesse. Kl. 10.30: Høgm.

SYLLING:

St. Hallvard kapell.
Presteboligen, tlf. 9028.
Kl. 9.30: Høgmesse.

FREDRIKSTAD:

St. Birgitta kirke.
Soknepresten, tlf. 1438.
Kl. 8.15: Ottesang. Kl. 10.30: Høgm.

TØNSBERG:

St. Olavs kapell.
Soknepresten, tlf. 2238.
Kl. 8: Fromesse. Kl. 10.30: Høgmesse.

Vi bringer i erindring medlemmenes messe og felleskommunion i St. Olavs kirke, Oslo, på St. Birgitta-dagen, 8. oktober 1951, kl. 8.

Elisabeth-Helga Clausen

gjenopptar

Piano- og Fiolinundervisningen etter ferien. Strai, telefon 6602.

Oslo Katolske Menighetspleie

Kontoret åpnes igjen tirsdag den 16. oktober. Kontortid tirsdag og fredag kl. 10—13.

Sr. Olavs laget, Oslo

arrangerer

B A S A R

i foreningslokalet, Akersveien 5
fra 14. til 23. oktober.

Utbyttet går til kirkelige formål.

— Åpning søndag 14. oktober.

God underholdning:

St. Sunnivaskolens elever spiller
og synger.

Velkommen til basaren!

Styret.

Liturgisk kalender:

SØNDAG 7. OKTOBER: 21. søndag etter pinse. Ep. Efes. 6, 10—17. Ev. Matt. 18, 23—35. Mandag: Birgitta, enke. Tirsdag: Johannes Leonardi, bekj. Onsdag: Francis Borgia, bekj. Torsdag: Marias verdighet som Guds mor. Fredag: Ferialdag. Lørdag: Edvard, konge, bekj.

SØNDAG 4. OKTOBER: 22. søndag etter pinse. Ep. Filipp. 1, 6—11. Ev. Matt. 22, 15—21. Mandag: Teresia, jomfru. Tirsdag: Hedvig, enke. Onsdag: Margrethe-Marie Alacoque, jomfru. Torsdag: Lukas, evang. Fredag: Peter av Alcantara, bekj. Lørdag: Johannes Cantius, bekj.

SØNDAG 21. OKTOBER: 23. søndag etter pinse.

ST. OLAV

Redaktør:

Dr. theol. I. Hansteen Knudsen.
Telefon 42 37 43. Akersv. 5, Oslo.

Redaksjon og ekspedisjon:
Akersv. 5 I. Telefon 42 37 43.

St. Olavs eksp. og forlag: 9.30—16,
unntatt mandag. Lørdag: 9.30—13.
Utbetalinger kun tirsdag kl. 13—14.

Abonnementspris: Kr. 3.00 pr. kvar-
tal, for utlandet + avisporto.

Abonnement tegnes i ekspedisjonen
og på ethvert postkontor.

Annonser må være innsendt innen
onsdag aften.

ST·OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT

63. ÅRGANG

4. OKTOBER 1951

NR. 35-36

«INGRUMENTIUM MALORUM»

Nytt pavelig rundskriv om Rosenkransbønnen

Like etter at Pave Pius XII hadde sendt ut ensyklikaen til minne om kirkemøtet i Chalcedon — som vi brakte et utdrag av i forrige nummer — fulgte et nytt rundskriv til Kirkens biskoper, «*Ingruentium malorum*». Ikke uten grunn daterer Paven dette alvorfylte dokument 15. september, minnedagen for *Marias syv smerter*. Ensyklikaen er en appell til alle troende om mer enn noensinne å samle seg om oktober-månedens tradisjonelle rosenkransbønn. Som de latinske innledningsordene markerer, er det de onde krefters voldsomme storm innover vår verden som bekymrer Den hellige far og innsier ham å påkalle Jomfruens forbønn for «individenes, familienes, folkenes, nasjonenes og Den universelle kirkes fred».

Paven minner om sine tidligere hyppige appeller når det gjelder forbønnen til Guds mor og om den glede og tilfredsstillelse besvarelsen har brakt ham. Men han føyer til de grunner for alvorlig bekymring, «som knuger og bedrøver Vårt faderlige hjerte»: Smerten som springer fram av den gapende kløften mellom brødre av de forskjellige nasjoner fylt med hat, rivalisering og trusler om nye konflikter, — av de fryktelige forfølgelser mot Kirken, like til martyriets pinsler, — av det press som på så mange steder øves på den troende til å vrake sin fedrene tro og til å bryte enheten med Den apostoliske stol, — og av de bakstreverske kampanjer som ondsinnede mennesker fører mot barna, «som er religionens og samfunnets håp».

Paven venter særlig håp i forbønnen til Guds mor, «som kristne folk alltid har søkt tilflukt til i farens

stund, fordi hun er blitt årsak til menneskeslektens frelse» (Ss. Ireneus). Han ber biskopene ikke å føle seg nedtrykt over alt dette triste han nevner, men tillitsfullt å stole på Kristi ord: «Be, og dere skal få, søk, og dere skal finne, bank på, og det skal bli lukket opp for dere». Rosenkransen, framholder Paven, er den mest egnede, den virkningsfulleste og den beste form for fellesbønn, og oppfordrer derfor biskopene til nidkjært å fremme forståelsen og praktiseringen av den. «Men det er først og fremst i familien Vi ønsker at skikken å be rosenkransen må bli tatt opp, skjøttet fromt om og med glød forrettet», fortsetter Paven. *Forgjeves* søker man botemidler mot det sivile livs svingende skjebne dersom familiefellesskapet, som er prinsippet og normen for alt menneskelig samkvem, ikke blir brakt tilbake til Evangeliets norm».

Paven taler om rosenkransbønnen som «den beste skole for det kristne liv» og nettopp i hjemmene som middel mot de onder som truer det og i solidaritet med dem som i fengslene og konsentrasjonsleirene frister så hard en skjebne og liter på en hjelp fra oven.

«Dersom de onde krefter og deres angrep øker, da må også gløden hos alle gode mennesker vokse og styrkes så meget mer. La dem kappes om å oppnå fra vår elskelige Mor, særlig gjennom rosenkransbønnen, at bedre tider snart må vende tilbake for Kirken og for samfunnet», slutter Paven, idet han sender hver enkelt sin Apostoliske Velsignelse.

Proletariat og kontemplasjon

Av dominikanerpater A. Raulin

En viser til forfatterens serie «Franske åndsprofiler, V.» i St. Olav nr. 37/38-1950, der en får et nærbilde av eneboeren Charles de Foucauld. Det som der varsles i siste avsnitt, finner vi realisert i nærværende artikkel. Red.

Charles de Foucauld.

Kirken lever. Dens budskap er og blir det samme, men de veier den går for å bringe det, er stadig nye. Grunnen er at menneskeheten selv utvikler seg. Uten å forråde kristendommens evige prinsipper, eller rettere sagt for å være trofast mot disse prinsipper, er Kirkens apostoliske forkynnelse stadig en nyskaping.

En stor kirkehistoriker har påpekt at de sekulargeistlige ved å ta seg av menighetene sikrer Kirkens stabilitet, mens ordensfolkene kanskje i høyere grad representerer dens ekspansjonskraft og tilpassings-evne. Er dette sant, så må Kirkens vitalitet og liksom ungdommelighet først og fremst vise seg i nye former for klosterliv. Meningen med denne artikkel er å fortelle litt om en slik nydannelse: «Les petits frères de Jésus» («Jesu småbrødre») også kalt «Petits frères de Charles de Foucauld» etter den kjente eremitt hvis liv og lære de har valgt som sitt program.

Andre tider — om de var mer eller mindre kristne enn vår egen skal være usagt — var særlig mottagelige for det vitnesbyrd noen ga om at Gud var alt for dem ved å leve i ensomhet, langt borte fra verden. For å tro på Jesu kjærlighet forlanger derimot vår egen tid at Hans disipler skal ta sin del av menneskenes slit og daglige byrde. Det er denne kjensgjerning som har drevet en del prester, som det er blitt skrevet atskillig om i det siste, til å leve som arbeidere. Det er den samme tanke som er opprinnelsen til Småbrødrenes virksomhet. Men det er en stor forskjell mellom de to ting, nemlig den at arbeiderprestene først og fremst tenker på sjelsorg, mens Småbrødrene er *kontemplative* ordensfolk som av hensyn til sitt kontemplative kall i det tyvende århundre har gitt avkall på munkenes vanlige avsondrethet for å leve blant sine medmennesker.

De er ordensfolk, og derfor avlegger de de tre almin-

nelige løfter om fattigdom, kyskhets og lydighet. De er kontemplative: Deres liv består først og fremst i tilbedelse og soning for både medmenneskers og egne synder. De hører altså ikke mer til verden enn en trappist eller en karteuser. Og allikevel tar de del i sine samtidiges slit, fattigdom og vennskap. Ved sitt virke viser arbeiderprestene at det tegn Jesus ifølge Isaias en gang ga om Guds rikes komme, gjelder den dag i dag: Evangeliet forkynnes for fattige. De viser at Jesu sendemenn i det tyvende som i det første århundre selv er fattige, rede til å forlate alt fro å bringe det glade budskap til de mest forlatte av sine brødre, at de er jøder blant jødene, grekere blant grekerne, proletarer blant proletarerne. Småbrødrenes trang er å rotfeste det kontemplative liv, Jesu liv i Nasaret, midt i arbeiderbefolkningen og i proletariatet.

Hva er meningen med det kontemplative liv her nede? Det er, som også sølibatet for Kristi skyld, en kollektiv foregripelse av det kommende nye Jerusalem. Vi tror på det evige liv hvor vi skal se Gud ansikt til ansikt og leve kyske som englene (Lc. 20, 34—35). Vi forkynner dette liv. Men er det nok? Skal verden tro på det, trenger den å se disse ting, ikke bare å høre dem forkynt, men å se en foregripelse av dem her nede i menneskelige kår. Småbrødrenes broderskap, som de kaller sine klostre, skal være et levende vitnesbyrd og en konkret foregripelse, så ufullkommen den enn er, av Jesu kommende rike og menneskenes herlighetsfulle fremtid.

Denne oppgave har de kontemplative klostre alltid hatt i Kirken, og oppfylt denne oppgave. De har vendt mangfoldige øyne opp mot det kommende liv. Men hvor fremmede virker de ikke på et moderne menneske, enten de nå gjemmer seg i fjellenes utilgjengelige ensomhet (Karteusernes Grande Chartreuse) eller bak frastøtende gitter (Karmelittnonnene). Deres ytre villeder til og med den overfladiske iakttagelse. Småbrødrenes første forstander bemerker at den pilgrim som kommer til Nasaret først av alt ser «klostrenes tunge og mektige bygninger som lik borger reiser seg høyt over befolkningens fattige boliger». Livet i disse klostre er unektelig svært sparsommelig; munkene og søstrene er fattige. Bygningene er store fordi de er mange eller har vært mange. Men de fleste folk tenker ikke så langt: De ser den skarpe kontrast mellom disse høye murer og sine egne lave tak og har vanskelig for å forstå at disse store bygg skal vitne om fattigdom i sine omgivelser.

Derfor skal Småbrødrene aldri være mange sammen. For å leve som en alminnelig familie, må de ikke være flere enn en familie. Da kan de leie en hvilken som helst leilighet. Deres fattigdom skal være av samme art som den lønnete arbeiders, selv om fattigdommen for dem har en helt annen mening — som de nettopp skal hjelpe sine medmennesker til å verdsette og tilegne seg. I slike kår lever de

sitt kontemplative liv. De kan velge et hvilket som helst yrke, gjerne de minst ansette. I Frankrike er de jordarbeidere, håndlangere i en stålfabrikk eller et oljeraffineri; i Nord-Afrika holder de på å bryte opp en dårlig tomt midt i en berberstamme, hvis liv de deler i ett og alt, andre er bryggearbeidere i Algier og lever sammen med de fattige, innfødte proletarer.

En innvender gjerne at et slikt tungt arbeid passer dårlig med den ro det kontemplative liv krever. Til dette må man svare først at det selvfølgelig fordrer meget av disse brødre: Før de går til arbeid, tar de del i Messeofferet, om aftenen etter endt arbeid vender de hjem for å be sammen Kirkens liturgiske aftenbønn — kompletorium — og tilbringer en time foran Alterets sakrament. En natt i uken har hver av dem en times vakt (bønn) i Kirken. For det annet må man være klar over at kontemplasjonen for dem ikke er begrenset til disse bestemte tider. Langt fra. Ustanselig skal deres hjerte løfte seg til Gud. Og deres kalls hovedtrekk er nettopp at deres kontemplative liv skal stimuleres av det daglige samliv med fattige og slitte mennesker. De har et kontemplativt kall og dette betyr at de ernærer sin sjel først og fremst av tilbedelse og lovprisning. Men deres bønn øser stadig av det de ser omkring seg og er blitt delaktige i. Småbrødrenes egentlige oppgave er å bære opp til Gud den klage, de bekymringer, de synder som tynger deres brødre i arbeiderklassen i alle land. De er ofte trette, og følgelig ikke alltid særlig opplagte. Men de vet at den største handling i Jesu liv ble utført i utmattelse og smerte, at Hans bønn da ikke fant noen lett vei gjennom Hans legemes utålelige lidelser. Av kjærlighet til sine brødre gir disse mennesker avkall på det kontemplative livs naturlige hjelpemidler: ro, fred og ensomhet. Det er den arbeidende menneskehetens bønn som finner en vei til Gud gjennom deres sjeler.

Meningen med deres liv er å følge i Jesu spor, å få del i Hans arbeid, nemlig å forløse menneskene ved ydmykelsen og korset. De gjør ikke krav på å etterkomme alle Kirkens behov. De har sitt særlige kall. Med hensyn til forkynnelsen nøyer de seg med det som en venn kan si til en venn. De påtar seg ikke noe storslagent sosialt hjelpeprogram. De er svært ivrige etter å se at et slikt sosialt arbeid blir gjort og med mest mulig effektivitet. Men de glemmer ikke at Jesus selv ikke helbredet mer enn et par syke på sin vandring, at Han levde blant en liten flokk venner, at Han gjorde det uten å se til det tallmessige resultat. Slik skal de også gjøre. De overlater til andre mange oppgaver som de vet er meget viktige, men som ikke er deres. De vil nøye seg med å arbeide med fattige midler, som Jesus selv gjorde det. Men sitt arbeid vil de gjøre med desto større iver: Jesus er kommet for å frelse, og vi også; vårt livs sak er å frelse sjelene, arbeide til deres frelse, gi vårt liv for å frelse dem, slik som den guddommelige Brudgommen har gjort» (Charles de Foucauld). «Jeg ønsker å lide... for å få min del av Jesu arbeid, ofre meg selv sammen med ham, selv om jeg er aldri så uverdigg, som et offer, en hostie for menneskenes helliggjøring» (Charles de Foucauld). Og Småbrødrenes første leder skriver: «Den vilje dere har til å gjøre dere til offer, for så vidt den er ren, ugegennyttig, mettet av mot og kjærlighet, innpoder litt av Guds liv i menneskehetens umåtelig

store nød; den rotfester Kristi kors i menneskenes jord. Og gjennom dere, ved hjelp fra dere får denne nøden en betydning, den blir i høyere grad deltakelse i Jesu lidelse, den blir Jesu lidelse i Hans mystiske legeme.» Hvor dypt kristen er ikke denne tanke som understreker så sterkt det kall som enhver kristen har som Kristi lem.

Småbrødrene skal være hostier, men også fakler. Enhver av dem skal, uten å drive noen særlig propaganda, være lyset i staken i sitt arbeidsmiljø. Hans liv skal rope ut Evangeliet, for han har ingen annen lidenskap enn å etterfølge Jesus, som han kaller sin bror.

Kjærligheten krever at en skal rette seg etter den en elsker. Småbrødrene har så å si bare én regel, men den er av absolutt gyldighet: *Spør deg selv — hva ville Jesus Kristus ha gjort? Og gjør det...*

Småbrødrene er et sambunn av temmelig ny opprinnelse. Deres første brorskap ble dannet i 1933. Deres første tanke var å etterkomme Charles de Foucaulds ønske om å få en del feller. Han var død i 1916 i Sahara uten å ha fått noen. Men han hadde forfattet regler for det samfunn han hadde drømt om å stifte. Disse regler var visstnok så strenge at ingen — bortsett fra ham selv — ville ha kunnet leve slik. Men ideen i reglen var god nok. 17 år etter hans død var de første kall modne. Småbrødrenes livsideal var allikevel ikke helt bestemt ennå. De har tenkt meget over det budskap Charles de Foucauld etterlot seg, og de påberoper seg hans eksempel. Men de har også kastet seg over sin samtids behov, især i Nord-Afrika og Frankrike. Nå er deres livslinje tydelig: De skal leve et kontemplativt liv midt i proletariatet.

Den Hellige Ånd synes altså å ha blåst nokså sterkt i deres små flokker. De utbrer seg stadig, og den kjærlighet til Gud og nesten som besjeler dem er verdige de beste og rikeste tider i klosterlivets historie. Kanskje vil en av de mest fruktbare former for ordensliv finne sitt opphav i dette lille frøkorn. Kanskje vil de engang til vise at Kirken til tross for sin ærverdige alder ikke er blitt foreldet, at den fremdeles er Kristi unge, livskraftige og fruktbare brud.

A. Raulin o. p.

Litteratur inngått til redaksjonen:

Eugenie Winther: *Ellen fra «Låven»*; N. W. Damms Forlag.

Den kjekke, uforferdete Ellen er begynt på byskolen og liker seg ikke blant de snobbete, unge «damene». Men hun følger sin venn landhandler Opsands råd og hamler opp med dem, og snart er hun leder for hele jenteflokken.

Da tante Unni fra Amerika kommer på besøk, blir det riktig stas. Det blir fester og moro, hekseball og skøyte-løp, som nær ender med en ulykke.

ASCHEHOUG: *Møbelboken*, av Eivind S. Engelstad og Aage Schou, 206 s pluss 95 plansjer.

EGET FORLAG: *Opprøret mot Apenbaringen*, av pastor J. J. Borsboom, 111 s.

ST. ANSGARS FORLAG, Kbh.: *Troens holdning*, av Elsebet Kieler, 16 s.

Guds Moders rosenkrans, av Romano Guardini, 64 s.

Dikterens religiøse erfaring

Av dr. philos Pavel Fraenkl

Den som har uttalt ordene *dikter* eller *diktning* har samtidig sagt: *beundrende*. Der finnes ingen virkelig stor poesi, hverken den primitive eller den mest sublime og sammensatte, som ikke ble båret til dåpen av denne usvekkede og åndelig stadig unge evne til å beundre, tilbe og undres midt i den mest enkle og naturlige virkelighet, midt i den jordiske hemmelighet som skaper skjønnhetens overnaturlige karakter i barnets første smil, i leppenes første åpning, i ordenes første, lyse klang.

Selv når en stor diktning tilsynelatende blir diktert av den motsatte trang, nemlig av indignasjon og vrede, eller der den blir inspirert av hatsk hårdhet og undergangens frådende flammehav, selv der står poesien fremdeles i sitt opprinnelige og uoverførbare forhold til beundringsevnen. Bare med den lille psykologiske forskjell at her er det den *skuffede*, den forgyves letende eller allerede forrådte evne til å bøye sitt hjerte og sine kne foran skjønnheten og helligdommen som nå kommer til orde i diktningen.

De gamle grekerne, både diktere som Homer, tragikere som Sofokles og filosofer som Platon, kalte denne evne til å undres «*thaumadzein*» («*to thauma*» betyr et under). I middelalderen stiger den religiøse henrykkelsesevne gjerne opp på det ekstatiske eller mystiske plan der det vidtåpne indre syn i et lynglimt får skue Guds sanne herlighet, — den «*åpne himmel*» uten slør og byrde. Hele den europeiske såkalte preromantikk og særlig romantikken selv inngår i det smertefyllt-salige samliv med det uoppnåelige og absolutte. Dikteren kan enten tilbe det eller forkaste det i revolusjonær opprørsstemning og titansk hovmod. Det kan være enten den takknemlig berikede eller den bittert desillusjonerte gestus romantikeren reagerer med, men diktningens urkilde — selve underet — er alltid til stede.

Beundring i sin alminnelighet vil ikke si noe annet enn at mitt «*jeg*» er kommet i et særpreget indre forhold til utenverdenen, til et annet vesen eller til en idé hvis verd jeg setter høyere enn mitt eget. Ingen stor diktning fra Homer til Paul Claudel eller Gabriela Mistral ble noensinne skapt av opplevelsen «*jeg er vakker*», men av «*du min elskede er skjønn*». Ingen poesi blir til av den narsistiske sevbeskuelse: «*jeg er god*», men av den takknemlige erfaring: «*i dine øyne fant jeg i morges godhetens evige glimt, o mitt barn*». Diktningens grobunn er ikke følelsen av at «*jeg er sterk av meg selv*», men «*det er deg og kjærlighet til deg, min kjæreste, mitt fedreland, min Gud, som gjør meg sterk*».

Med andre ord: den dikteriske akt blir til når dikterens «*jeg*» trer i et ganske egenartet forhold til seg selv og til andre, — den vokser opp av den skapende og gåtefulle ydmykhet som blir avbalansert av en ny, forandret og befridd «*selv-bevissthet*». Denne beundringsrike, skapende ydmykhet jeg her foreløbig sikter til, har intet direkte med den religiøse diktning eller kunst å gjøre. Den kjennetegner like godt Michelangelos muskuløse og monumentalt kneisende

fortvilelse og bitterhet i hans «*Sonetter*» som Frans fra Assisis barnlige tillit og troende ro. Den hører til selve *diktningens* vesen, ikke til dens tematikk. Også opprørere som Byron, skeptikere som Flaubert, kongelige sinn som Goethe, oppjagede demoner som Dostojevskij kjenner den og skrifter den i sine verker.

Den selvforneide og selvtilfredse «*jeg-opplevelsen*», den «*god og mett*»-stemningen i en åndelig søvning middagslur blir aldri den store diktningens opphav. Diktningen er i sitt innerste vesen en *transcendental akt* og ingen skal nå komme og knurre eller jamre over dette tilsynelatende så lærde eller «*tunge*» ord, for dets virkelige og saklige innhold er både enkelt og dypt: at dikterens skapende «*jeg*» inngår i et spesifikt forhold til alt som *overstiger* det (det latinske «*trans-cedo*» betyr nettopp å stige over), og at dette ydmyke forhold som overstiger mitt «*jeg*» blir i den skapende fantasi belønnet med tallrike, stolte, nyvunne gaver: det blinde hjerte *ser* det som det ikke hadde sett før, det formørkede syn — både det ytre og det indre — *skuer* istedetfor bare å iaktta, det døve, naturlige øre *åpner* seg for blomstenes tause musikk og evighetens ordløse språk, det hører — som Shelley — vindens evige morsmål eller de himmelske sfærerers sødmefylte harpespill som Dante, Goethe eller Wergeland.

Det er *dette* som er det viktigste i selve skaperakten i kunsten: at kunstnerens skapende «*jeg*» (ikke hans private og bundne selvfølelse) stiger *over* seg selv for å nå en viss ny erkjennelse av det som alltid i kunstnerens levende verdsetting blir høyere, sterkere, vakrere, bedre, eller mer kjærlighetsverdigg enn han selv.

*Men kun Skjalden i sin Hede,
kun en Digter i sin Sejer
Retten at tilbede ejer
og kun Han
syndeløs tilbede kan.*

(Wergeland.)

Den indre forskyving av dikterens hele «*jeg-bevissthet*» i retning av selvforگlemmelse og den tilbedende ydmykhet hører til de mest grunnleggende trekk både i den dikteriske og den religiøse erfaring. Både i diktningen og i bønningen går vi først *bort fra* vårt eget «*jeg*», forlater og mister det, for senere i ny forening med skjønnhet, kjærlighet eller helligdom å finne det om igjen, fornyet og gjenskapt, — *sterkere*, ikke *svakere*, selv om vi har *gitt* oss og ikke beholdt vårt gamle, personlige, selv-beskuende «*jeg*». Både i den dikteriske og den religiøse erkjennelsesprosess (for både diktning og religion er grunnfestet i en egenartet erkjennelse) foregår det altså en beslektet forandring i subjektets (mitt «*jeg*») hele forhold til seg selv, verden, natur, kosmos, mennesket og Gud.

Hos *Aischylos* lever gudenes evige og uforanderlige lover over denne blodfylte og forbryter-mettede jord. I Agamemnon-hymnen kvad dikteren: «*Zeus*

viser oss vei til visdom..... gjennom savn å lære..... også mot sin vilje kommer mennesket til innsikt.» Selv om Zeus lenker voldsomt verden, er «gud dog nådig» (gjengitt etter Wilamowitz' oversettelse). Hele den dramatiske spenning i Aischylos' trilogi er bygd på den ennå urokkelige visshet om at virkeligheten *ikke* er livets siste ord, og at over det som er til hersker og lever en høyere verden der det som skal eller ikke skal gjøres er den eneste virkelighet. Å være dikter betyr for Aischylos ærbødig og lydig å erkjenne disse lovene. Han vil dele sin erkjennelse med sine athenske medborgere som sammen med dramatikerne danner en fastknyttet og enhetlig «polis», — et fellesskap og enhet i samfunnsmessig, moralsk og religiøs forstand.

Hos den hl. Frans fra Assisi (1181—1226) i den årle, italienske middelalder, er det religiøst-diktende og jublende «jeg bare den reneste, hengivne eksponent for Guds lovprisning og takksigelse. I den kjente «Solsongen» (fra italiensk vakkert oversatt til nynorsk ved Eiliv Skard i «Fioretti», Oslo 1930) som er en barnlig naiv og varm hymne til Guds ære, gjenspeiler alle tingene Gud og søker tilbake til Ham som sitt evige opphav.

«— — —
di er æra, og lov og pris og all velsigning;
e i n a s t d e g, du Allerhøgaste, h ø y r e r d e i t i l.»

Gud er skaperen av det kosmiske broderskap der «bror Sol og bror Vind og bror Eld» lever i lykkelig kjærlighet sammen med «syster Måne og Stjernerne» og med «syster Vatn og syster vår, moder Jord». Og slik som selve livets prinsipp er denne varmfylte, kosmiske familiefølelse, slik er heller ikke døden en gruvekkende eller alt oppslukende makt som ødelegger og tilintetgjør, men «syster vår, den *lekamlege* Dauden». Hos den hl. Frans finnes det ennå intet fiendtlig brudd mellom den selvforglemmende sjel og dens opprinnelige gode skaper. En fullkommen, lys, rolig og tillitsfull harmoni stråler ut av hans diktning og verk.

Hos Dante, middelalderens største dikter i Europa, finner vi både i hans lyriske klagesang over Beatrices bortgang, «La vita nuova», og i den realistisk-metafysiske pilegrimsvandring gjennom helvetet, skjærsilden og paradiset en typisk *tjenende* livsholdning. Den stiger ennå til den mystiske henrykte åpenbaring av hans edle frues makt i himmelen i «Den guddommelige komedie»s annen og særlig tredje del, — Botticelli understreker i sin luftige, lette, melodiske pennestrøk-teknikk Beatrices overjordiske makt over Dantes tilbedende, jordiske hjerte. Dantes mektigste skapende trang i hans «hellige dikt» er nettopp vilje til å kaste bort fra seg alt som ennå kan skille ham fra Beatrice og samtidig mektig, bindende lengsel etter å tilnærme seg alt som kan bringe ham i nærhet og senere også forening med hennes opphøyede, lysstrålende salighet. Som en gang senere den rensede Gretchen i «Faust»s annen del, er også Beatrice selve formidlersken av den frelsende akt, — sammen med den hl. Jomfru går de til forbønn for hans sjel til himmelens evige midtpunkt, der kjærligheten er evig og saligheten tidløs i den treenige Guds samliv. Hos Dante lever mennesket ikke for seg selv og tjener ikke seg selv (så vidt han ikke er druknet i helvetes endeløse mørke og kvaler), men vokser

desto høyere i fullkommenhet jo mer han tilber og tjener den ulegemlige kjærlighet og derved Gud selv.

Hos Goethe baner det seg vei (fra hans ungdommelige «Sturm u. Drang»-periode og fram til åndens beskuende, kongelige opphøyethet) den stadig mer modne erkjennelse av at å gi sin skapende kraft til tjeneste for en altomfattende kosmisk makt, og å leve i *samklang* med den, er den sanne løsning av livets dypeste mening. Goethes forhold til kristendommen er — som alt hos ham — høytidelig distansert, suverent gjennomtenkt, men uten bestemt holdning. Hans Ording viser med rette i sin bok «Estetik og kristendom» (Oslo 1929, 111) at Gudsbegrepet er for Goethe både åpenbart (i naturen) og skjult og ufattelig (i menneskelig tanke). Men som dikter er han på det rene med at «menneskene er bare så lenge produktive i poesi og kunst som de ennå er religiøse; siden blir de bare etterlignende og gjentakende».

Og Wergeland? Han er tilbedelsens og henrykkelsens selve uuttømmelige geni. I stadig nye og nye lyriske fossefall og sang, i barnlig ren jubel og flammende kosmisk visjon styrter hans sjel direkte inn i en mystisk omfavnelse med det glødende altet, full av umettelig lengsel etter å kunne beundre og elske, forene seg og smelte sammen med sin elskede, likegyldig hvem det enn var fra tid til annen.

Mitt Hjerte, min Hu
finner sin Gud.
Stella er hellig — Min
himmelske brud.

Som Dantes forhold til Beatrice arter også Wergelands dikteriske samliv med Stella-skikkelsen seg i den mest ydmyke og mest uegennyttige beundrings tegn. Stella og dikteren skal bli viet i himmelen direkte av «vor Høiprest Gud», og både hans og hennes «Hjerters Offerkar skal staae bag samme Vingepar», synger han i diktet «Til Stella». Wergeland er en typisk *adorasjons-dikter*. Tilbedelsens evige gestus er for ham samtidig den indre visshet om at hans sjel er uendelig rik og eier derfor selvfornyelsens ungdom og kraft. For bare den åndelig rike i diktningen kan tilbe og samtidig *vokse* på sitt kjærlighetsoffer.

Hos den søramerikanske dikterinne Gabriela Mistral er denne lykkebærende, takknemlige offertanke den sentrale verdi i hennes stolt-ydmyke verk. Hun tilber og beskytter med sin diktning livets ubeskårne helligdom — som sterkest åpenbarer seg for henne i moderskapet og i barnet — og løfter slik sine rytmer opp til en religiøs ærbødighet og renhet som er uten sidestykke i europeisk diktning i dag. Hjertets varme bølger når hos henne selv Gud som lider, — hun skaper for å mangfoldiggjøre og øke livsvarmen i seg selv og i hele kosmos:

Då letar jeg efter Guds ansikt
för att stryka hans kind.

(Av «Desolation» i Hjalmar Gullbergs overs.)

Igjen og igjen, fra gresk tragedie og fram til i dag møter vi i diktningen denne sjelens rike gestus, en usynlig, åndelig-dikterisk bevegelse, der sjelen faller på kne, eller der den kjærtegner og takker. Ikke den golde, selvspeilende narsisme, ikke det selvbeundrende hovmod, men den transcendentale, dvs. sitt eget «jeg» overstigende beundringsevne er diktningens evige uforminskede kraft.

(Forts.)

To-tre mil sør for Roma ligger Albanerfjellene med i *castelli romani*, de eldgamle småbyene Castel Gandolfo, Albano, Frascati, Genzano, Nemi, Rocca di Papa og Velletri, som lever av å selge grønnsaker, frukt, druer og vin til den evige stad.

Naturen her i disse fjellene har de rolig bølgende linjer og den harmoniske fargeskala, som skyldes selve den vulkanske jord og solens blekende kraft. Men i tidenes løp har menneskene også kultivert den slik, at den i virkeligheten nå er like meget kunst som natur. Bor man i Roma og har sans for både natur og kunst, bruker man derfor gjerne det meste av sin søndag til å reise dit ut og vandre omkring fra by til by.

Jeg var her for åtte dager siden, og i dag er jeg her igjen. Forrige søndag skinte solen fra en klar novemberhimmel, ikke så glass-klar som den nordiske himmel kan være, mere avbleket og «kultivert», denne også, slik man finner den igjen hos en Tiziano eller en Raffaello, men kanskje nettopp derfor så meget mere uttrykksfull i sin skjønnhet. Dypt nede fra Campagnaens slettehav løftet St. Peterskirkenes kuppel seg opp som en boble av for-tettet lys. Og her oppe spilte kratersjøene Lago di Nemi og Lago di Albano himmel og byer, pinjer, olivenhager og steineik-lunder, ja, alt det Gud og mennesker tilsammen har skapt, i sine grønneblå dyp som i dypt tenkende øyne.

I dag har solen hyllet seg inn i høstens egen grå toga, som den bærer slik filosofene bar den, løst sittende og uten noe under, så den blir halvt gjennomsiktig. Men gullet over skog og marker trer sterkere fram enn det før har gjort, fordi det blir det eneste gylne, nå solen er helt eller nesten borte. Og her er stille over alt, grått, gult og stille, så tankene plutselig kjenner seg fri og følger sine egne veier.

Det er tredve år siden jeg gikk her i Albanerfjellene første gang. Siden har jeg gått her utalte ganger. Det var gjerne glade turer sammen med venner, som foruten kunst og natur også elsket god vin og et godt kameratskap — som jeg selv. Nå er mange av dem døde, og mange har fått andre venner. Meget er skjedd, langt mer enn man hadde trodd ville kunne skje. Krefter man ikke kjente, slynget én hit og en annen dit, men alle mot et bestemt mål. Kanskje vet noen fremdeles ikke mer om målet enn de visste den gang. Kanskje gjør andre det. Den er lykkelig som gjør det. Men går man ikke på historisk jord? Og er ikke også selve historien en eneste kjede av hendelser, som ingen på forhånd kunne ha tenkt seg, enda også de alle sammen fører mot et bestemt mål? Vårherres eget.

I urtiden var Albanerfjellene vulkaner. Så sluknet kraterne, og regnet fylte dem med vann. Og i frodigheten omkring de dampende sjøene slo menneskene seg ned med sine drømmer og sin tro. I steineiklunden ved Lago di Nemi fikk gudinnen Diana sitt tempel. Og foran bildet av månegudinnen sto vel de troende og ropete: Stor er latinernes Diana! — slik de troende i Efesos ropete foran sin gudinne: Stor er efesernes Diana!

Men de som ikke ville rope — hvordan gikk det med dem? Ble de betraktet som fiender av staten, hvis ve og vel avhang av gudinnens nåde? Noen ble det vel, fordi statens sikkerhet ikke måtte bli brakt i fare.

Så kom romerne hit opp. Kulturen her i fjellene var eldre enn den der nede på sletten. Men som oppkomlinger flest hadde romerne penger. Og de romerske rikmenn s'raffet seg landsteder her oppe og reiste den ene praktfulle villaen etter den andre. Ved Tusculum, den eldste av alle Albanerbyene, men nå bare en ruinflekk, bygde

FINN HALVORSEN:

GUDS ELLE

På høstlig vandri

de et teater, for ikke å risikere å kjede seg for meget så langt fra keiserens egen by. Feltherren Lucullus og forfatteren, taleren og politikeren Cicero hørte til de mest berømte av alle disse landliggerne og teatergjengerne. Lucullus fikk lyst til å prøve seg som politiker, han også. Men fedrelandet kunne ikke påskjønne hans bestrebelse i denne retning. Så druknet han sine skuffelser og vel også sin kjærlighet til fedrelandet i en husholdning så ødsel, at ethvert overdådig kjøkken etter hans tid er blitt betegnet som «lucullisk».

Og allikevel måtte Lucullus prise seg lykkelig i forhold til Cicero. Så handlekraftig som Cicero var, befridde han Roma for både korruperte og opprørske eventyrere. Men hans meninger falt i lengden ikke sammen med makthavernes. Han ble først landsforvist. Så var han en stund igjen Cæsars venn. Og så dømtes han til døden som en fiende av staten. Husket han, at 350 år før, hadde en enda større ånd enn ham, Sokrates i Aten, måttet tømme giftbegeret, dømt for gudsfornektelse, som også var en handling rettet mot staten?

Av det gamle teater og Lucullus' og Cicero's villaer finnes det i dag bare noen smuldrende murrester. Også Cæsars rike er for lengst gått i grus. Skyldtes det de to uheldige politikere? Nei, årsaken til Romerrikets fall var andre. De viktigste lå vel i rikets indre misère. Men hva bundet igjen denne rikets indre misère? Gudsfornektelse? Ja, kanskje mest i det. I at de mange gamle gudene, statens åndelige grunnvoll, ble skiftet ut med en ny.

Og hvor kom denne ene nye guden fra?

I tempelbyen Jerusalem, Judeas hovedstad, der Pontius Pilatus hadde overoppsynet på Cæsars vegne, gav Jesus fra Nasaret seg ut for å være Guds sønn. Fariseerne og de skriftkloke anklaget ham for å egge opp folket. De sa han forbød å gi keiseren skatt og at han ville være Kristus, en konge. Men vi har ingen annen konge enn keiseren! ropete de til Pilatus. «Gir du ham fri, er du ikke keiserens venn! Hver den som gjør seg selv til konge, setter seg opp mot keiseren!»

Så lot Pilatus ham korsfeste som den statens fiende, jødene påsto at han var.

Hvis nå Jesus bare hadde vært en Lucullus eller en Cicero, ville hans historie snart vært ute. Men han hadde disipler som trodde at han virkelig var en konge. Og etter sin død og oppstandelse sendte han dem sin Helligånd, slik at de mistet frykten for både fariseerne og de skriftkloke, Pontius Pilatus og de romerske bødler. De ble kalt kristne etter Kristus, den korsfestede, og som kristne kom de også til Roma. Deres ledere i de første århundredene led nesten alle sammen martyrdøden her, apostlene Peter og Paulus aller først.

Det kunne allikevel ikke hjelpe bare å ta lederne. Dommerne og bødlerne søkte stadig lenger ned gjennom rekene. Og hundretusener av disse kristne ble brent, kastet for de ville dyrene i sirkus, korsfestet, slaktet ned. Hvorfor? Fordi de hadde en annen religiøs oppfatning enn den offisielle? Nei, fordi deres tro satte statens eksistens i

KEISERENS?

g i Albanerfjellene

fare. De ville ikke ofre til keiserens bilde. De anså ham ikke for å være sin øverste herre. De hadde en som var større.

Mange av dem flyktet sikkert hit opp til Albanerfjellene for å gjemme seg her. Livet er jo allikevel kjært, så lenge man har håp om å få beholde det. De gikk på denne veien som jeg går på nå. De satte føttene, skritt for skritt, på de samme steinene, den samme brukleggingen, som jeg selv. Og rett som det var kastet de vel et urolig blikk tilbake over mot Roma, det bloddryppende Roma.

Kristus var Guds sønn, Gud selv. Ingen Sokrates, Lucullus eller Cicero kan bli stilt ved siden av ham. Men her jeg går på den vulkanske og klassiske jorden står det plutselig klart for meg, hvordan begrepene kan skifte. Også begrepene om hva som er rett i menneskers øyne. Var kanskje ikke den romerske stat i sin gode rett, da den forsvarte seg mot Lucullus og Cicero? Eller Aten, som kvittet seg med Sokrates?

Men var ikke også Sokrates, ja, kanskje til og med de to berømte romere i sin gode rett?

At jødene og deres romerske herrer hadde lov til å myrde selve den menneskevordne guddom og Hans disipler, kan derimot ingen som tror på denne guddom, hevde. Har kanskje de som fortsetter denne jakten i dag, det minste skinn av rett til det?

Jeg husker bare, hva Jesus svarte, da fariseerne spurte ham om det var tillatt å gi keiseren skatt eller ikke: «Gi keiseren hva keiserens er, og Gud hva Guds er!»

Det staten har krav på, må den altså få. Men hvor meget skal man da gi Gud? Så meget som samvittigheten byr en å gi. Men hvis den nå byr en å gi mer enn staten kan unnvære? Så må Gud allikevel få sitt. Og hva så...?

Ja, så hender det kanskje, at både staten har rett på sin side, og mennesket som følger sin samvittighet, på sin. Og så må mennesket, individet, kanskje også dele skjebne med Sokrates, Lucullus og Cicero, med de store og de små martyrer for sine egne meninger.

Men har staten ingen rett i sitt krav til de mange eller til den enkelte, som trosser den, blir veien de mange eller den enkelte har å gå, den lidelsesfulle, men salige vei etter Kristus fram til korset...

Togaen omkring solen har fått en dyster, metallblå farge, som togaen omkring profeten Jeremias oppe under hvelvet i Michelangelos Capella sistina. En ildstripe skyter ut av den, og tordenen brøler ut gjennom hele verden. Naturen er i opprør, og kunsten skjelver. Som slekt etter slekt av menneskeheten, nasjoner, folk og individer, er kommet i opprør og har skjelvet, når keiseren krevde hva som hørte Gud til. Små, mørke flekker springer frem av brusteinene foran meg. Tunge regndråper. Martyr-tårer. Dråper av blod.

Men akkurat i dette øyeblikket når jeg fram til en ny by. Piazzaen er tom for folk. Men øverst oppe ved den ligger den kalkhvite, barokke kirken, som pryder piazzaen

i alle de italienske byene. Jeg løper gjennom regnet og dukker inn i dens høyloftede og røkelsesmettede dunkelhet. Det er pakkfullt av mennesker, av byens egne borgere, enkle folk, bønder og gjeterer. Og nesten alle sammen står, fordi det jo også bare er stoler til noen få.

Da er det, det skjer. Både alle de som står, og de få som sitter, kvinner og menn, barn og gamle, synker ned på kne. For oppe fra høyalteret forteller en spinkel sølvbjelle, at nå skal forvandlingen finne sted. Foran de stumt tilbedende blikkene løfter presten i sitt gylnne ornat brødet opp, det vesle, runde og hvite brødet, som er blitt til Kristi legeme, og kalken med vinen, som er blitt til Kristi blod. Den korsfestedes offer for sjelenes frelse blir enda en gang båret frem for Faderen. Og til dette guddommelige offer føyer alle de millioner sitt offer, som gjerne ville gi både Gud hva Guds er, og keiseren hva keiserens er, men valgte lidelsen og forfølgelsen fremfor keiserens vennskap, fordi han gjorde Guds krav til sitt.

J kikkerten.

Denne gang har vi fanget inn i linsen et lite bilde som «Verdens Gang»s redaktør Asbjørn Barlaup tegnet i sin avis (29. sept.) av 334 nordmenns møte med Vatikanet og Den hellige far i Castelgandolfo. Hvilken Roma-farer kjenner ikke denne stemningen igjen?

«Sammen med besøkende fra tretten andre nasjoner sto vi i den firkantede gårdsplassen på pavens landsted Castel Gandolfo og så opp mot den lille balkongen hvor den hvitkledde kirkefar sto og pratet med oss med sin besnærende myke sølvrøst. Skjønt vi var en flokk på 4—5000 i alt, fikk han bibrakt hver og en av oss en følelse av at vi var ham et personlig anliggende. Plutselig hadde vi glemt at vi sto overfor hele den katolske kirkes hersker og en av verdens sterkeste og mest innflytelsesrike personligheter. Her sto et levende og sjarmerende menneske som kunne spøke og tulle med ungflokkene nede på gårdsplassen, — spurte dem om de spiste godt og sov godt her i Roma og fikk dem til å forsnekke seg slik at de måtte tilstå at det ble heller smått med lekselesingen.

Vi hørte Pave Pius XII gli lekende og elegant gjennom syv forskjellige språk. Han syntes å beherske dem alle nesten like ubesværet, — engelsk med den lille abrupte aksent som italienerne aldri synes å kunne befri seg for.

Mellom 14 fremmede nasjoners representanter var den norske gruppen — etter hva det ble sagt — den tallrikste, og vi representerte den eneste ikke-katolske nasjon. Paven talte til oss på engelsk, — han hadde på forhånd spurt oss om hvilket språk vi ville høre ham tale. Han ønsket oss, som kom så langt borte fra, et hjertelig velkommen. ga oss sin hilsen og sin velsignelse, som han ba oss ta med hjem til vår slekt og våre venner og alle som sto oss nær. Det være hermed gjort! Med utstrakte hender og under åndeløs taushet leste han på latin den pavelige velsignelse over alle, og forsvant langsomt baklengs inn i rommet —

— Det største øyeblikk i mitt liv, sa en av våre reisende da vi trykket oss ut gjennom folkemassen i den trange porten — Jeg er ingen kristen, men det var likevel det største jeg har opplevd. Nå først skjønner jeg hva den katolske kirke betyr i sivilisasjonens kamp for livet — —

Alle sammen hadde vi nok en følelse av, da vi drakk vår Chianti på fortausrestauranten på Castel Gandolfo etterpå, at vi hadde stått overfor en stor og merkelig personlighet»

Ideall kristendom

Av fransiskanerpater Leo van Eekeren

I det 12. århundre var kjærligheten, det kristne ideal som Jesus Kristus hadde forkynt her på jorden, bleknet og kjølnet. Slik lyder det i messebønnen på festen til ære for den hellige Frans' sårmerker, den 17. september: «Kjærligheten kjølnet i verden.» — Under folkevandringene i det 4. og 5. århundre, ble mange ført til kristendommen uten å være helt gjennomglødet av og fundert i sin nye tro. Tallrike blodige kriger og tøylesløst levnet hadde ført til tap av den kristne ånd.

Gud sendte da Frans av Assisi, en liten, talentfull italiensk ung mann som Han hadde utrustet med særlige overnaturlige og naturlige gaver på sjel og legeme, til å oppmuntre de kristne til en dydfull livsvandel og å føre menneskene tilbake til det kristne ideal, Kristi etterfølgelse.

Frans var helt og holdent oppfylt av Gud. Han tenkte, talte og sang om Gud. Han søkte overhodet ikke noe annet enn Gud. Han var overbevist om og følte at Gud var hans Far som elsket ham. Gud hadde forresten sagt det gang på gang til ham. Når

sterke røvernever kastet ham ned i sneen og spurte ham om hvem han var, svarte Frans med hellig begeistring: «Jeg er den store konges herold.» Han ville tjene, behage, kjenne og elske Gud. Han lengtet etter Ham, «den allerhøyeste, allmektige og gode Herre: Altissimo, omnipotente, buon Signore! Tue son le laude, la gloria, el honore! — Guds være lovsigelsen og herligheten og æren.»

Gud var hans Far og Jesus Kristus, Gudmennesket, hans førstefødte bror. Denne skjønne sannhet som verdens Frelser hadde lært oss, var så tydelig og opphøyet at Frans all dri kunne glemme den. Ved Guds nåde er mennesket Guds barn. Frans følte det som kristendommens kjerne. Han forstod det og ble selv den levende kristendom. I den hellige og opphøyede bønn som Jesus selv har lært oss, lar Han oss løfte oss til Gud Fader ved å lære oss å si: «Fader vår, du som er i himlene.» Likesom de første kristne med stor ærbødighet ga «Fader vår» til de nydøpte — og likesom Guds Kirkes-liturgi så ofte lar «Fader vår» be i dyp ærbødig holdning — slik var Frans full av uutsigelig ærbødighet for «Fader vår», selv om de fleste av hans samtidige hadde glemt den. Da han sto naken for den biskopelige domstol i Assisi overfor sin anklagende far, utropte han: «Nå sier jeg det til alle at jeg frå nå av ikke har noen annen far enn Fader vår, du som er i himlene.»

Jesus er menneskenes Bror. Frans vil slutte seg til Ham. Men hans karakter kjente ingen feighet. Ubendig, uimotståelig ville han gå opp mot Guds høyder. Hans tilslutning til Jesus var fullkommen. Han ville leve som Jesus levde. Jesus var fattig og hang ikke fast ved de jordiske ting. Jesus gikk ydmykt, barbent og uten penger langs Judeas og Galileas veier. Slik ville også Frans leve. Som Jesu mindere bror gikk han fattig, ydmykt, barbent, uten penger og fri for de timelige ting gjennom livet. Han arbeidet som Jesus arbeidet, d. v. s. han gikk omkring og talte til menneskene om de himmelske ting uten å bekymre seg om de materielle. Hele verden kaller dette dårskap; ja det er også dårskap; men korsets dårskap, som er Guds visdom.

Frans ville også elske Faderen slik som Jesus hadde elsket Ham. Han sa det uavlatelig. Han sang om det i sin skjønne «Solsang». Han levde i forening med Den Hellige Treenighet og dyrket den av hele sin sjel. Med øm kjærlighet elsket han Guds mor, Maria, slik som Jesus hadde elsket henne. Han æret Guds engler. Han fastet førti dager for på en verdig måte å forberede seg til St. Mikael's festdag. Og Gud fremmet alt dette ved et vidunderlig sammentreff av omstendigheter. Gud styrer alt hen til det mål som Han har satt for hver enkelt av sine skapninger. Frans følte og forstod dette. Hvilken kjærlighet hadde han ikke til menneskene! Han elsket Gud i alt det skapte og især i alt det levende. Livet er jo bildet på

Sassetta (ca. 1400—1450): Frans av Assisi — detalj fra «Madonna av sneen», nå i florentinsk privateie. (Reprodusert i St. Olav 1949, men uten beskrivelse.)

Gud. For Gud er livet. Frans betraktet alle skapninger som sine brødre og søstre. Derfor talte han så enkelt og så naturlig om bror Solen, søster Månen og søster Jorden, vår mor. Stor var hans kjærlighet til Jesu største kjærlighetsgjerning, høydepunktet av Jesu frelsende liv: korsofferet. Hans tanker, følelser og lengsler samlet sig om Kristi blodige korsoffer, dets minne og ublodige fornyelse: den hellige messe og den hellige eukaristi. Gud styrte det slik at alt hva Frans gjorde, utgikk fra det hellige messeoffer. Han fikk et kall gjennom Kirkens krusifiks som talte til ham i San Damiano. Han fant sin oppgave i ord som talte til ham fra alterets messebok. Han følte seg absolutt hjemme i kirken, i Faderens hus. Hans omsorg strakte seg ut til alt som hørte til gudstjenesten. Han feiet og rensset kapellet. Han sørget for alteret, de hellige kar og oljen i den evige lampe. Han reparerte kapellets vegger og tak. Kristus hadde jo fra krusifikset sagt til ham: «Bygg min kirke opp igjen, for den holder på å falle ned.» Han tigget i sin fødeby om stener, olje og kalk. Han var hos sin Far. Han var så langt fjernt fra verdens ånd at han ikke bekymret seg om verdens og menneskenes kritikk eller meninger. Vi må forstå hvorfor han ikke søkte etter følgesvenner og medhjelpere. Nei. Han var fylt av Gud. Han lengtet bare etter Gud, etter Gud alene. Men selvfølgelig kom følgesvennene. Gud selv sørget for det. *Tallose idealistiske unge menn og kvinner ville følge Frans.* Han visste ikke hva han skulle gjøre. De kunne jo ikke alle gå i kloster. Til slutt sa han til dem: Bli i verden. Jeg skal gi dere en regel, så dere midt i verdens tummel kan strebe etter klosterlivets, d. v. s. etter hellighetens eller fullkommenhetens ideal.

Dette var *den tredje ordens regel*. Hva måtte hans følgesvenner nå gjøre? De måtte gjøre som Jesus gjorde. «Dette er mindre-brødrenes — fransiskanernes — regel og liv: å leve etter Vår Herres Jesu Kristi Evangelium.» De måtte slutte seg til Jesus, til hans offer, til hans eksempel, til hans nådeskilder, de hellige sakramenter, og så tenke, tale og gjøre som Jesus tenkte, talte og gjorde. Hvilken herlig og opphøyet oppgave! De måtte være fredens, kjærlighetens, godhetens, overbærenhetens og gledens apostler, for Faderen var så god mot alle. Med et stykke hardt brød i hånden satt Frans syngende ved en bekk. Gud hadde — sa han — skapt alt dette for ham. Frans gjorde bot og fastet i førti dager. Det hellige Evangelium forteller oss at Jesus også hadde gjort det og at Han hadde en forkjærlighet for å be om natten. Også Frans gjorde det og etterlot seg den natlige bønn som en hellig tradisjon til sin orden. Man talte til ham om verdens ondskap, men han ville gjøre vel mot verden ved å gi den eksemplet på det kristne liv som det hadde vært i det første århundre etter Jesu jordiske liv. Således skulle Gud bli forherliget ved edel kristendom. Frans kalte dette liv *apostolisk, katolsk*. Hans brødre og søstre i hans orden for legfolk som ikke kunne leve etter det fullkomne fransiskanske klosterideal, måtte likesom de første kristne som Jesu hellige følgesvenner og Kirkens trofaste barn leve etter Kirkens ånd og be eller syngde de kirkelige timebønner eller salmer. De fikk sitt «Officium», sin ordensbønn, de tolv «fader vår» osv. eller sitt lille «Maria-officium». Dessuten måtte de ta del i Jesu sonoffer.

Det er en kjent ting at apostolatet i Norden i mange år har savnet små hefter, som var billige nok til å kunne anvendes i større målestokk og bra nok til virkelig å kunne gi et inntrykk av vår tro. Det har vært utgitt en hel del i tidens løp, og de har gjort sin nytte, men i de siste par år har behovet igjen vokst seg stort.

For et par år siden startet St. Ansgars Forlag i København en slik serie, med navnet «Katolsk opplysning». Det kom dengang et lite hefte: *Tilbeder vi Jomfru Maria?*, men av forskjellige grunner lot fortsettelsen vente på seg. Men omkring siste årsskifte kom Sheeds *Et kort over livet* og nu i høst er der kommet to: *Guardinis Guds Moders Rosenkrans* (som har vært gitt ut før, men nå lenge har vært utsolgt) og Elsebeth Kielers *Troens holdning*.

Alle disse hefter som er sendt ut i pent utstyr og trykk, med meget vakre omslag og til svært billige priser, vil kunne gjøre virkelig god nytte for seg i apostolatet og det er bare å håpe at de vil bli brukt i vide kretser.

I disse dager foreligger et nytt prisverdig initiativ fra St. Ansgars Forlag: *Studieheftene*. Det er meningen at det skal bli en stensilert serie (innbundet i pene pappbind og til billige priser) som etter hvert skal gi Nordens katolikker mulighet for å sette seg inn i vår tros vesentligste spørsmål. Slik får *alle* anledning til en virkelig fordyppelse i de nye tanker som rører seg i Kirkens trosliv.

Nr. 1 og 2 av studieheftene foreligger nå. Det er Fleming Kielers *Ægteskabet som sakramente* og fortsettelsen: *Forløsningsværket i ægteskabet*. Vi vet hvordan ekteskapet i dag atter står i en farlig krise verden over, og heller ikke våre katolske ekteskaper er uberørt av den. Det er derfor ingen tvil om at disse første studieheftene rammer noe meget vesentlig for vårt katolske fromhetsliv og det ville være til stor skade dersom disse bøkene ikke ble utnyttet etter sin hensikt.

Vi skal ennå bare kort nevne noe nytt i religionsundervisningen for barna våre: *Den første Kommunion*, 6 små fine hefter, utarbeidet av den kjente pedagog søster Clara i København etter Mother Boltons system. Her er endelig muligheten til stede for å kunne fornye barnas religionsundervisning. Men vi håper en fagpedagog vil omtale dette grundig. Disse linjer bare for at nevnte ualminnelig fine midler i apostolatets tjeneste, innad som utad, ikke skulle være ukjent for norske katolikker en dag lenge enn nødvendig.

Måtte de gjøre bruk av dem, til deres eget og Kirkens beste!

De måtte, om det var mulig, hver dag ta del i den hellige messe. Kort og godt: Gud er vår Far. Vi, brødre og søstre, er hans barn. Kristus er vår førstefødte Bror, den førstefødte av all skapning.» (Kol. 1, 15.) Kristi ånd og sinnelag må være vår ånd og vårt sinnelag. Vi må elske hva Han elsket og hate hva Han hatet, dvs. det onde, synden. Som Jesus må vi være gode, saktmodige, ydmyke, beskjedne, hjelpsomme, edle, rene og kyske —. Vi må vokse i Guds nåde, lese Guds ord i Den Hellige Skrift, alltid ha Kristi eksempel for vår ånd og trofast følge etter Ham. *Dette er fransiskansk ånd — den ideale kristendom.*

Leo van Eekeren.

Et bemerkelsesverdig 25 års jubileum

Seks ganger i året inngår til vår redaksjon et solid redigert og smakfullt utstyrt tidsskrift på 24 sider. Det kommer fra Bussum i Holland, på hollandsk. Redaktør har gjennom årene mest vært hollandske prester som tidligere har virket i Norge. Medarbeiderne er dels hollendere i Holland og Norge, dels norske katolske geistlige og legmenn. Temaene er hentet fra norsk kirkehistorie, norsk kirke- og kulturliv, både katolsk og protestantisk, og innimelom artiklene stikker notiser og kommentarer fram som gjør denne særegne publikasjonen til en dokumentarisk kilde av et visst verd for fremtidig katolsk historieskrivning i Norge, selv om tidsskriftets *aktuelle* misjon er den langt viktigste.

«Uit het Land van St. Olav» heter dette vårt «søsterorgan» — en kan vel kalle det slik siden det på så mange måter dekker de samme felter og gjen-speiler den samme Kirkes liv og virke, som vårt eget organ, St. Olav er et norsk talerør for.

«Uit het Land van St. Olav» ble i sin tid grunnlagt av biskop dr. Jan O. Smit kort etter hans utnevning til Apostolisk Vikar for Norge i 1923. Fem krigsår avbrøt utgivelsen, så september-nummeret for i år betegner innledningen til 25. årgang.

Målet initiativtagerne, biskop Smit og pastor de Geus satte for bladet, var å bli et bindeledd for alle de interesserte i det hollandsk-norske samarbeide i Det katolske apostolats tjeneste i Norge. Mange var de hollandske prester som i årenes løp hadde viet sitt prestekall til det katolske pioner-arbeide her hjemme. Enda tallrikere var de hollandske søstre som villig fulgte sine ordensforesattes lydighetsbud og våre Overhyrders ønsker om å komme oss til hjelp. Hva betød det derfor ikke for hver enkelt prest og søster på forhånd å få et bilde av hvilken gjerning de gikk til, og at bildet ble formet slik som deres egne landsmenn så det fra egenopplevelse ute i feltet og ikke som et forlokkende bilde for svermere! «Uit h. L. v St. Olav»s fortjeneste her er av primær verdi. Vel har det gjennomgående holdt en beundrende tone når Norges natur og vår folkekarakter er blitt skildret! Men når følelsene er ekte, er også ansporingen deretter. Og også for en norsk leser har «Uit het Land van St. Olav» betydd ansporing og oppmuntring.

«Uit het Land van St. Olav»s redaktør i jubileumsåret, pastor Aug. Rottier, ved sitt arbeidsbord.

Vaktskifte i Oslo Katolske Menighetspleie

Etter mange års virksomhet som menighetssøster i Oslo Katolske Menighetspleie, vil frøken Sigrid Øde nå trekke seg tilbake og nyte sitt *otium cum dignitate* på Oslo Hospital — det gamle fransiskanerkloster i Gamlebyen. Søster Anne-Marie fra St. Josephs Institutt skal overta hennes hverv fra og med 16. oktober d. å.

Midt i krigens trange år grunnla frøken Øde Oslo Katolske Menighetspleie for å bringe hjelp til de mange hjem som led nød i trengselsårene. Den hjelpen hun brakte, er ennå ikke glemt, tvert imot.

Men selv om krigen tok slutt og dermed nødsårene, fortsatte frøken Øde utrettelig sitt sosiale arbeid i Menighetspleien i samarbeid med sokneprestene for St. Olavs- og St. Hallvards menigheter og Menighetspleienes Fellesutvalg i Oslo, ved å besøke de syke og gamle, hjelpe dem, skrive søknadskjema, gå errender, ja selv ved å skaffe rom til husville. Særlig skal nevnes hennes innsats og store interesse for barnas feriekoloni

Som en takk og anerkjennelse fra Kirkens side, fikk frøken Øde for noen år siden tildelt Pavens høye æresbevisning «Pro Ecclesia et Pontifice».

Når frøken Øde nå skal slutte, følger våre beste ønsker henne for en god og rik og lang livsaften med takk for alt.

For Oslo Katolske Menighetspleie.
Pastor F. J. Fishedick.

Om ordet «rørende» noen gang dekker ens følelser, så er det vel når en norsk katolikk pløyer gjennom årgangene til dette bladet, der viljen til å tolke rettferdig, ta alt opp i beste mening, belyse, stimulere, sekundere, hjelpe og yte er så fremtredende trekk i stoff-behandlingen. Derfor kan vi — tross alt — forstå hvorfor så mange prester og søstre fra Holland har fulgt kallet mot nord og siden med slik tålmodighet ventet på fruktene av sitt virke og med slik takknemlighet vurdert de fruktene som alt er høstet.

Tidsskriftets redaktør ved starten var pastor Gerhard de Geus, siden pastor J. Mol (1924—32) og pastor Herman van der Velden (1932—1942). Etter krigen har den nåværende redaktør, Det Apostoliske Vikariats prokurator i Holland og Rector for «Sint Olavshuis», pastor Aug. Rottier, vært ansvarshavende. Det er hans fortjeneste at tidsskriftet i dag ligger på et så høyt nivå både når det gjelder stoff og utstyr. Han har forstått å knytte dyktige medarbeidere til tidsskriftet, og takket være sin administrasjonsevne og de forhåndenværende midler kan han velge sine penner og sitt utstyr på misunnelsesverdig vis.

Under de beste auspicer går «Uit het Land van St. Olav» inn i sin 25. årgang med et nummer som er jubileet høyst verdig.

Vi slutter oss til Hans Høyerverdighet biskop Smits jubileums-ønske i samme nummer:

Zij Gode bevoelen «Uit het Land van Sint Olav»!

I. H. K.

UTLANDET:

VATIKANET

55 nye misjonsområder i 1951.

Propagandakongregasjonen har i årets løp kunnet utvide sin virksomhet til å omfatte 55 nye misjonsområder, heter det i en melding fra Vatikanet. Samtidig er 31 nye biskoper og 31 prelater blitt utnevnt.

Misjonsområdene er blitt delt i 31 bispedømmer, 9 apostoliske vikariater, 6 apostoliske prefekturer. En rekke apostoliske vikariater er gjort til bispedømmer. Således er det opprettet 4 nye erkebispedømmer, 20 bispedømmer og et abbedi i Afrika, 3 bispedømmer i China og 1 i Japan. I India er det opprettet to nye bispedømmer, i Indonesia to nye apostoliske vikariater og i Sør-Amerika ble 6 prefekturer gjort til apostoliske vikariater. Kirkens fremgang i Afrika og Indonesia betegnes i Vatikanet som oppsiktsvekkende gunstig.

BELGIA

Den katolske fagbevegelse krever mer rasjonalisering.

Den katolske fagbevegelse som er landets sterkeste, krever i en resolusjon som nylig er vedtatt, at industrien rasjonaliseres ytterligere slik at det kan bli mulig å gjennomføre en rettferdigere fordeling av nasjonalinntekten. For å heve arbeidernes materielle standard bør man ikke kreve en større fysisk innsats av dem, men ved en gjennomført rasjonalisering sørge for at maskinene yter mer.

CHINA

Mgr. Riberi om Kirkens stilling.

Den apostoliske internuntius i China, mgr. Antonio Riberi, som en tid var meldt savnet, men som senere ble utvist av

kommunistene, er kommet til Hongkong sammen med to sekretærer. Tusener av troende ga ham en begeistret mottagelse.

«Kirken i China har vært og er underkastet harde prøvelser, men har vunnet slaget», uttalte den pavelige internuntius ved ankomsten til Hongkong. De kinesiske katolikker har i sin kamp mot forsøket på å opprette et skismatisk sektsamfunn fått ufrivillig støtte av kommunistene som i kampen mot Kirken publiserte mgr. Riberi's skarpe protest både i pressen og kringkastingen. Uten denne ufrivillige hjelp var protesten ikke kommet til de kinesiske katolikkers kunnskap.

Erkebiskop Riberi uttalte videre at han etter offentliggjørelsen av hyrdebrevet har vært underkastet en rekke politiforhør.

ENGLAND

«Catholic Times» krever full religionsfrihet i Jugoslavia som betingelse for hjelp til Tito.

Den 18. september var det fem år siden erkebiskop *Stepinac* ble arrestert i sin bolig i Zagreb, Kroatias hovedstad. I den anledning tar *Catholic Times* i London standpunkt til pressemeldingene om at Tito har til hensikt å løslate erkebiskopen og plasere ham i et kloster for på denne måte å tiltuske seg velvilje hos opinionen i De forente stater. Avisen krever hel og full gjenoppretelse av religionsfriheten i Jugoslavia og at de katolske prester og Kirken får tilbake den eiendom som er rovet av staten som betingelse for hjelp.

HELLAS

Venizelos går inn for vennskapelig forbindelse med Den hellige stol.

Den katolske avis «Katholiki» som utkommer i Hellas melder at den kjente greske politiker *Venizelos* overfor en gruppe katolikker på øya Syros nylig har uttalt ønske om at det blir etablert vennskapelige forbindelser mellom Hellas og Den hellige stol.

ITALIA

Kongress av ordensfolk i Rom.

I tredje uke av september ble den første internasjonale kongress for ordenssøstre som er beskjeftiget med undervisning og oppdragelse, åpnet i Rom. Kardinal *Pizzardo* holdt åpningstalen. Kongressen sto under beskyttelse av ordenskongregasjonen.

I sin tale tegnet kardinalen et bilde av ordenssøsteren av i dag slik som hun driver det aktive apostolat særlig blant ungdommen. Han understreket nødvendigheten av at ordenssøsteren får en grundig forberedelse og utdannelse til den overordentlig krevende oppgave å bibringe vår tids ungdom som skal treffe valget mellom kristendom og materialisme, en virkelig kristen oppdragelse. Dette betyr imidlertid, fremholdt kardinalen, at den katolske skole ikke bare må undervise i religion på en riktig måte, men også i språk og andre profane fag. Kirken har alltid tatt sikte på den klassiske og humanistiske dannelse, og den ønsker i dag mer enn noensinne å bibringe ungdommen læren om den ene sanne filosofi, den menneskelige filosofi, hvis talsmann er den hellige Augustin og den hellige Thomas av Aquino.

MALTA

Frimerke med Jomfru Marias bilde.

Postvesenet på Malta som tilhører England, har nettopp utgitt et frimerke som viser Jomfru Marias bilde. Det er første gang det i Det britiske samvelde er utgitt et slikt frimerke. Da alle frimerker som utgis i Det britiske samvelde ellers viser Kongens bilde, måtte dette frimerke først godkjennes av kong Georg VI.

Til Legatpostolatets verdenskongress i Rom

Som tidligere meddelt vil der i dagene 7—12 oktober bli holdt en «Legatpostolatets verdenskongress» i Rom. Vi viser til vår orientering i St. Olav for 6. september.

Oslo Apostoliske Vikariat er representert gjennom St. Olavs Forbund, hvis sentralstyre har utpekt pastor Alf Høgh og formannen Wilfred Fiala som delegerte ved kongressen.

Vi tror derfor å kunne love våre lesere en førstehåndsreportasje fra kongressen, som er grundig forberedt og imøtesatt med store forventninger over hele den katolske verden.

Rettelser:

På side 248 i forr. nr. hadde det i dr. Pavel Fraenkls innlegg «Kristendom og formuft» innsneket seg en liten, men meningsforvirrende trykkfeil. Der sto nederst i nestsiste avsnitt: «mitt 'jeg' blir konfrontert med min egen hjerne som menneske og med Gud». I stedet for «hjerne» skulle stått «kjerne».

Gerhard Bungerfeldts dikt

Ved en skriftendring i siste-korrektoren til forrige nummer s. 243, var signaturen under diktet «En annan är i flammorna» beklageligvis blitt forvansket: Det sto Gerhardt Bunderfeldt, i stedet for Gerhard Bungerfeldt, den kjente svenske ungdomsleder, som ved et møte med St. Olavs redaktør elskverdiggst avsto dette fine diktet til offentliggjørelse.

Red.

MEXICO

Studentenes misjonsliga.

Over 1 000 mexikanske studenter deltok i den første generalforsamling til Studentenes misjonsliga som biskop Alfonso M. *Dscalante* tok initiativet til opprettelsen av for noen måneder siden. Organisasjonen er motstykke til Katolske studenter misjonskorstog.

POLEN

Pavelig-brev til det polske hierarki.

I et brev til det polske hierarki, datert den 17. september, oppfordrer *Pave Pius XII* de polske katolikker til å stå fast i Troen i en sikker erkjennelse av at de kan overvinne angrepene fra Kirkens fiender. Paven minner om de polske katolikkers faste holdning opp gjennom historien og om de polske soldaters tapperhet under kampene i Italia under siste verdenskrig og fortsetter med å si:

«Kampen raser fremdeles. Deres kamp er ikke rettet mot kjøtt og blod, men mot prinsipper og krefter, mot mørkets fyrster» og «mot ondskapens åndehær under himmelen». (Efes. 6, 12). Ennå har dere å utholde store angrep fra fienden. Men Nådens Mor, kilden til sikker velferd, våker over dere og deres håp og forventninger vil ikke bli brakt på skam. Den mektige og seierrike Jomfru vil bringe dere strålende seire og vil hjelpe dere til å bevare den tro dere tok i arv fra fedrene.

Paven hyller deretter de to polske kardinaler som er avgått ved døden etter krigen, kardinal *Hloná* og kardinal *Sapieha* og minner om at Polen ble innviet til Marias uplettede Hjerter for 5 år siden. Paven avslutter brevet med følgende ord:

«På grunn av den varme følelse vi nærer for Polen som alltid var så sterkt i sin tro, tilkjenner Vi på denne måte hva som har vært gjenstanden for Vår meditasjon i den siste tid i den hensikt å styrke deres tillit til Guds mor og menneskenes Mor slik at dere kan være fryktløse under de hardeste prøvelser».

PORTUGAL

500 000 pilegrimer ventes til Fatima.

I anledning av at Det hellige år endelig avsluttes i Fatima ventes det 500 000 pilegrimer til dette valfartssted. Det er sørget for at 400 000 kan underbringes i telteire.

ROMANIA

Rettsfarse i Bucuresti.

Etter rettsfarsene mot katolske geistlige i Budapest og Praha har kommunistene i Romania med *Anna Pauker* i spissen funnet ut at «so ein Ding müssen wir auch haben». I siste halvdel av september ble det åpnet en «prosess» i Bucuresti mot biskopen av Timisoara, mgr. *Pacha*, og ni katolske prester, alle anklaget for «høyforræderi og spionasje» til fordel for De forente stater, England og Italia. «Påtalemyndigheten» krevet dødsstraff for samtlige, men da dommen falt den 17. september viste det seg at den 81 år gamle biskop var dømt til 18 års ensomt fengsel. De øvrige ble også dømt til strenge straffer. De over 60 år til ensomt fengsel, de under til tvangsarbeide.

SPANIA

Spanias geistlighet krever at de sosiale misforhold avskaffes.

For noen tid siden krevet de spanske biskopene i en henvendelse til regjeringen at full kraft nå blir satt inn på å avskaffe de sosiale misforhold i Spania. Nå har flere prester i en fellesskrivelse til den spanske justisminister forlangt at det innføres et nytt rettssystem som gjør det mulig å fordele de materielle goder rettferdig.

Man kan ikke, heter det i et åpent brev, be oss prester om å gå inn for familielivet hvor i det hele tatt muligheten for å leve et kristent familieliv ikke er til stede.

Den eukaristiske kongress i Barcelona 1952.

Som tidligere omtalt i «St. Olav» finner etter mange års avbrytelse igjen en internasjonal, eukaristisk kongress sted neste år, og denne gang i Barcelona.

Den første kongress fant sted i 1881 i Lille, Frankrike. Fra 1920 ble internasjonale kongresser feiret hvert annet år. Av

de kongresser som har vært holdt minnes særskilt kongressene i Köln i 1909, i Wien i 1912, i Lourdes i 1914. Etter den første verdenskrig fant kongresser sted i Rom i 1922, i Amsterdam i 1924, i Chicago i 1926, i Sidney i 1928, i Karthago i 1930, i Dublin i 1932, i Buenos Ayres i 1934, i Manila i 1936 og i Budapest i 1938. Den 35. internasjonale kongress finner som nevnt sted neste år i Barcelona.

I en rekke land treffes det nå forberedelser for å gi så mange katolikker som mulig anledning til å delta i denne kongress.

SVEITS

Interessant hyrdebrev sendt ut av biskopene i Sveits.

Biskopene i Sveits har sendt ut et hyrdebrev som særlig behandler Kirkens mysterium. I hyrdebrevet kommer de også inn på Kirkens arbeide for sosiale reformer. I dette avsnitt heter det bl. a.:

«Det er en ubestridelig kjensgjerning at mange lover til bedring av arbeidsforholdene er resultatet av overbeviste katolikkers initiativ og arbeide». I denne forbindelse pekes det også på resultater som er nådd i forskjellige land: Det første arbeidsministerium ble opprettet i Belgia på katolsk initiativ. I Tyskland skyldes følgende reformer katolsk initiativ og arbeide: Reformen av invalideforsikringen av 1899; ulykkesforsikringsloven av 1900; sykeforsikringen av 1903. I Østerrike lyktes det fyrst *Löwstein* sammen med mgr. *Sscheicher* og dr. *Lueger* å nå overordentlig gode resultater. I Frankrike skyldes en rekke forslag til sosiallover katolikkene bl. a. lovene om barnarbeide, kvinnearbeidet i industrien, ansvarlighet ved ulykker, obligatorisk arbeiderforsikring, videre lover vedrørende fagbevegelsen, voldgift, bedriftsråd m. fl.

TSJEKKOSLOVAKIA

Kommunistisk terror for å forvirre de troende.

En person som nylig har vært i Tsjekkoslovakia, gjengir noen av sine inntrykk i en artikkel i *Katholischer Beobachter*. Det heter i denne artikkel at erkebiskop *Beran* ikke som tidligere meldt er overført til et kloster i nærheten av Novy Rise. Erkebiskopen befinner seg fremdeles i nærheten av slottet Rosmital som er omgitt av piggrådsperringer. Slottet overvåkes av tropper fra det politiske politi og erkebiskopen er fullstendig avskåret fra omverdenen. Det er ennå ikke lykket noen å komme i forbindelse med ham. Regjeringen frykter ham, da han ved sin modige holdning er blitt folkets store nasjonalhelt.

Hatet og den indre motstand mot kommuniststyret vokser fra dag til dag, heter det videre. Ikke bare hos dem som er blitt ribbet for alt, men fremfor alt blant bønder og arbeidere. De utenlandske kringkastingssendingene avlyttes flittig til tross for at regjeringen gjør alt for å hindre lyttingen ved støysendere. *Folket lengter etter en ny krig, da det i en ny krig ser det eneste middel som kan redde det fra den kommunistiske terror.* — Verre kan det ikke sies!

Forfølgelsen av Kirken drives på den mest raffinerte måte. Forvirringen blant de troende tar til. I den siste tid er det således satt ut rykter om at kommuniststyret vil forsøke å komme til en forståelse med Vatikanet og at en delegasjon av «patriotiske prester» under ledelse av biskopen av Leimeritz, mgr. *Trochta*, skal reise til Rom for å oppta forhandlinger om opprettelsen av et konkordat med Den hellige stol.

Senere ble det fortalt at denne biskop ikke skulle lede delegasjonen da han skal ha avlagt lydighetsløfte til kommuniststyret og av den grunn neppe ville bli mottatt i Vatikanet. I hans sted skulle derfor erkebiskopen av Olmütz, mgr. *Matocha*, settes inn.

Selv om ryktet høres grotesk ut, heter det videre, kan det likevel ikke helt avvises. Avisene har innstillet sine angrep på Vatikanet og hos en av domherrene i Olmütz ble det sagt at en kirkelig delegasjon ville avreise til Rom. Kommuniststyret synes å ha innsett sitt feilgrep overfor Kirken og søker nå å legge ansvaret for den uheldige utvikling på den utviste nuntius mgr. *Verolino*.

Hensikten med denne manøver er imidlertid ikke til å ta feil av. Da en regner med at Vatikanet ikke vil ta imot en delegasjon av frafaldne prester, har en fått grunnlag til å bebrede Vatikanet for ikke å ville komme til en ordning med Kirken i Tsjekkoslovakia.

Fordi prestene lever helt isolert fra omverdenen, utsettes de for alvorlige anfektelser. De reiste spørsmålet om det nå også har vært riktig å ta helt avstand fra det rådende styre, når nå frafaldne prester ville bli mottatt av Paven.

Alle prester er under oppsikt av kontoret for kirkelige anliggender. I løpet av sommeren har de vært tvunget til å overvære et ti dagers kursus der det ble holdt foredrag om marxisme og leninisme.

TYSKLAND

Stor katolsk oppmarsj i Berlin.

40 000 av Berlins katolikker var nylig samlet i Berlins store friluftsteater for å hilse kardinal von Preysings etterfølger, mgr. *Weskamm*, som ny biskop av Berlin.

I sin tale pekte biskop *Weskamm* på de veldige oppgaver som er lagt på de kristne i våre dager og understreket at særlig to ting var nødvendige: at det ble sagt et personlig *Ja* til Kristus i vårt eget liv, i familielivet og i hverdagslivet: at legfolkene nå forstod nødvendigheten av å gjøre en innsats. «Legfolkets time er kommet».

Mektig katolsk ungdomsdemonstrasjon i Ruhr-området.

Under mottoet «Europa mellom frase og handling» hadde 30 000 unge katolikker innfunnet seg til den mektige «Kundgebung» som fant sted om kvelden den 15. september på stadion i Dortmund. Der var også møtt frem unge katolikker fra Frankrike, England, Skottland og en rekke andre europeiske land. Storparten av deltagerne var unge arbeidere som gjennom sine valgte talere redegjorde for de problemer katolsk ungdom har å brytes med i de forskjellige land. Stemningen var båret oppe av europeisk samfølelse.

Takk til katolsk toleranse.

Under feiringen av hundre års jubileet til Gustav Adolfsskapet i München nylig rettet biskop dr. *Dibelius* som er formann for rådet til de evangeliske kirkesamfunn i Tyskland, en takk til Den katolske kirke fordi den i Bayern hadde stillet 600 kirker og kapeller til disposisjon for protestantiske gudstjenester.

Kristelig-marxistisk samarbeid en umulighet.

Kommunistene i Øst-Tyskland har sørget for at der til stadighet i pressen publiseres brev fra «lesere» som krever at det dannes særlige samarbeidsgrupper mellom kristne og marxister som skal ha til oppgave å arbeide etter de retningslinjer som er fastlagt for lignende foreninger i Sovjets lyd-stater. Det fremsettes i disse brev ønske om at kristne personligheter som ikke hører med til Den kristne, demokratiske union trekkes inn i dette arbeide, da de forskjellige kirkesamfunn ikke betrakter de «progressive» prester som representanter for seg.

På katolsk hold i Berlin erklæres i anledning av disse bestrebelsene at tidligere forsøk har vist at den brede offentlighet ikke har noen interesse av et slikt samarbeide. De kristne er klar over at det ikke dreier seg om ærlig mente drøftelser, bare om forsøk på å bryte den kristne front mot kommunismen.

UNGARN

Kardinal Mindszenty's tilstand kritisk.

Det katolske telegrambyrå i Holland har mottatt underretning om at kardinal Mindszenty befinner seg i en tilstand av fullstendig utmattelse. Kommunistene har gitt ordre til at alle midler må settes inn for å gi kardinalen kreftene tilbake.

Kardinalen er iført sivile klær, heter det videre, og er under oppsikt av utvalgt pleiepersonale. To russiske spesialister ser til kardinalen som er så svekket at livet opprettholdes bare ved stadige injeksjoner.

Biskop forsvunnet.

Den nylig utnevnte hjelpebiskopen av Stuhlwiessenburg, mgr. *Imre Kisberek*, har vært savnet i flere uker. Han er sporløst forsvunnet og alle ettersøkninger har vært forgjeves, meldes det fra ordinariatet. En regner med at biskopen er arre-stert av det hemmelige politi, da han har vegret å undertegne lojalitetserklæringen til kommuniststyret.

Pålegg til prestene om å meddele tidspunktet for gudstjenester til myndighetene.

Sogneprestene i Ungarn har fått instruks om å meddele myndighetene tidspunktet for samtlige gudstjenester. Både dåpshandlinger, viselser osv. kommer under denne bestemmelse. Unnlater prestene å etterkomme denne instruks vil de risikere å bli tiltalt for å ha organisert «hemmelige møter».

Katolsk boknytt

Har De lest siste nummer av *Catholica*? Overlærerinne ved St. Josefsøstrenes skole i København, sr. Clara, skriver om en epokegjørende ny religionsundervisningsmåte. Hun har gjennomprøvet den i Danmark og resultatet foreligger nå i

Barnets første kommunion. I/VI. 230 s. nkr. 9.80. 6 fine hefter til bruk i hjem, skole og menighet. Dette er den lenge ventede fornyelse av religionsundervisningen! Benytt Dem av den til barnas og Kirkens beste.

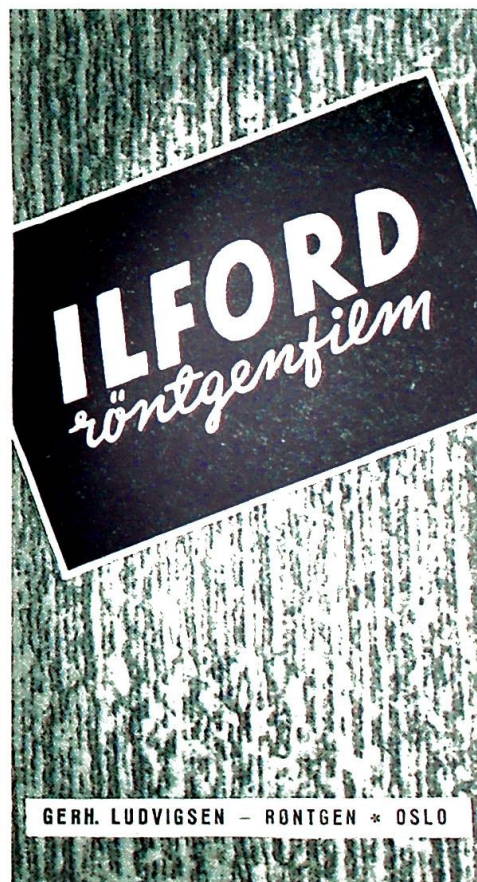
St. Ansgars Forlag har startet en ny serie: **Studieheftene**. De er beregnet til studiebruk, duplikerte for å gjøre dem billige og for i det hele tatt å gjøre det mulig å utgi dem. De første to foreligger nå: **Flemming Kieler: Ægteskabet som sakramente.** 53 s. nkr. 2.65.

Flemming Kieler: Forløsningsværket i ægteskabet. 48 s. nkr. 2.—.

Våre foreninger får her glimrende materiale til studiekretsene. Men ingen av oss kan unnvære studiet av vår religion. Også for den enkelte katolikk betyr disse heftene endelig en billig og god anledning til virkelig å sette seg inn i den nye utvikling i Kirkens trosliv.

KATOLSK BOK- OG BLADSENTRAL

Akersveien 5. I. Oslo. Postgirokonto: 153 21

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRA

Ullevålsv. 1 - Oslo

Tlf. 33 23 34 - 33 22 46

Privat 41 64 78 - 69 43 72

TAPETHUSET

Tordenskjoldsgt. 6 b, Oslo
Tlf. 41 07 76

Tapeter — Linoleum

MALERFORRETNING HANS KARLSEN

Utfører all slags malerarbeid

Tordenskjoldsgt. 6 B
Tlf. 41 07 76 - Oslo

NORMA

har alt i kolonialvarer
Ullevålsveien 1, Oslo
Tlf. 33 23 09

Johan Olsen & Sønner

Murmester og Entreprenørforretning

Kongensgt. 17 - Oslo

Etabl. 1896

Tlf. 42 50 85 - 42 52 23

På St. Olavs Forlag Oslo
er utkommet ny

«Liten bibelhistorie for
katolske skoler» (189 s.).

Kr. 5.00.

Utsendelsen av St. Olav er basert
på kristen idealisme.

Derfor leverer våre medarbeidere
sine artikler uten honorar, derfor ad-
ministreres St. Olav med et mini-
mums-budsjett.

Likvel har summen av all offer-
vilje ikke kunnet demme opp for de
stigende utgifter.

Den selvfølgeligste form for med-
arbeiderskap burde være at *alle*
uten unntagelse betalte sin kontin-
gent!

Tenk vel etter — mon du ikke
svikter?

HVER DAG

Føres av større kolonialforretninger

A. SMIT & ZOON
BERGEN

Vi ber

*alle som har muligheter til det
å hjelpe til med nye annonser.
De er vår beste og uunnværlige
støtte.*

Hvorfor ikke

benytte Dem av en katolikk?

Frithjof Wasler, malermester, Oslo

Telefon 535925

FREDRIKSTAD

HELENE ANDRESEN

Kjøtt- og pølsevarer

Fredrikstad

Tlf. 2031

G. HALVORSEN

Fredrikstad

Pølsemakeri & Kjøttforretning

Tlf.: Forretningen 1781, 2455
Kontoret 1781

FREDRIKSTAD BLIK- &

METALVAREFABRIK

Andresen & Müller

Mek. Verksted - Blikkemballasje
og metallvarer av enhver slags -
Jernfat i alle størrelser og for et-
hvert øyemed - Isenkramartikler -
Elektrisk og Autogensveisning -
Stanseartikler